

Центральний державний
історичний архів України

м. Київ

Фонд 1558

Опис 1

№ за реєстром 4218

Грецьке Ніжинське братство

Фонд 1558

Опис 1

1753 - бл. 1812 рр.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІСТОРИЧНИЙ АРХІВ
УКРАЇНИ, м. КИЇВ

ГРЕЦЬКЕ НІЖИНСЬКЕ БРАТСТВО

Фонд 1558

Опис 1

(назва опису)

1753 – бл. 1812 рр.

(крайні дати документальних матеріалів)

ПЕРЕДМОВА

Грецькі купці почали оселятися в м. Ніжині в середині XVII століття. Найдавнішим з відомих документів про надання пільг грекам, які проживали на території Гетьманщини (у тім числі в м. Ніжині), є універсал гетьмана Богдана Хмельницького від 2 травня 1657 р.¹

Згідно зі свідченням українського історика Олександра Лазаревського у 1687 році в Ніжині вже існувало громадське об'єднання Грецьке братство (до нього входили місцеві купці та їхні піддани)². У 1696 році в Ніжині було засновано Грецьку братську школу³.

У Грецькому ніжинському братстві керівним органом була «Рада 12-х». Ця рада мала право судочинства над усіма членами братства. Роль третейського суду в братстві відігравала установа під назвою Компромісна розправа (вона складалася з 6-ти найбільш шановних членів братства)⁴. Одну з найдавніших печаток братства датовано 1692 роком; на ній було зображено Всіхсвятську церкву, витіснено папіс грецькою мовою і дату 1692 рік⁵. На іншій печатці братства (вона на думку історика Афанасія Шафонського існувала з лютого 1775 року по листопад 1785 року) було зображено герб Російської імперії та витіснено папіс «печать Ея императорскаго Величества Суда Нежинскаго Греческаго Братства»⁶.

Точну дату ліквідації Грецького ніжинського братства не встановлено. Вірогідно, що це сталося невдовзі після оприлюднення імператорського указу від 1 вересня 1785 року⁷.

Згідно з цим указом набула чинності стаття № 127 Миського положення («Городового положенія») від 21.04.1785 р. про скасування суду Грецького ніжинського братства, передання усіх судових документів до Грецького ніжинського магістрату та дозвіл ніжинським грекам подавати апеляції до Чернігівського губернського магістрату.

* * *

Фонд 1558, Грецьке Ніжинське братство, надійшов до Центрального державного історичного архіву УРСР в м. Києві у 1958 р. з філіалу ЦДІА УРСР у м. Харкові.

Опис було надруковано у 1951 р. в одному примірнику, що ускладнювало роботу з ним. З метою створення належної кількості примірників, у 2008 р. опис було удосконалено та передруковано в 3-х примірниках. Під час передруку проведено уточнення заголовків і крайніх дат справ; заголовки переукладено українською мовою. Останнім номером до опису внесено недіючий опис, який зберігається у фонді на правах справи.

Передмову склав
Зав. сектора наукового
опрацювання давніх актів

О.Г. Полегайлов

9 квітня 2008 р.

¹ Універсали Богдана Хмельницького. 1648-1657 рр.-К., 1998.-С. 224, № 158

² А. Лазаревский. Описание Старой Малороссии. Полк Нежинский. - К., 1893. -Т.2. - С. 59.

³ Черниговщина. Энциклопедичний довідник. - К., 1990. - С. 509.

⁴ Довідник з історії установ, що діяли на Україні. В 4-х томах/ ЦДІАК України. Методичний кабінет. - К., 1972.-Т.2. - С. 220, 221. - Машинопис, реєстраційний № 243.

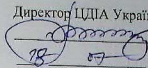
⁵ А. Шафонський. Черниговского наместничества топографическое описание. - К., 1851. - С. 469.

⁶ Там само. - С. 471.

⁷ Полное собрание законов Российской империи. Собрание 1. - СПб., 1830. - Т.22. - С.447, №16250.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ЦДА України, м. Київ

 О. В. Музичук

2008 р.

Порядковий номер	Діловодний номер	ЗАГОЛОВОК СПРАВИ	Дата початку і закінчення (крайні дати)	Кількість аркушів	Зазначки
1	2	3	4	5	6
1		Справа про стягнення 3000 рублів боргу сербським дворянином М. Староховичем з ніжинського грека М. Метакси.	1753 - 1755	76	
2		Справа про побиття македонського грека І.Юр'єва ніжинським купцем Ю.Фарматієм (про причину суперечки у документах не повідомляється). Є записи грецькою мовою.	1755	58	
3		Реєстр універсалів українських гетьманів, указів російських імператорів, листи губернаторів і міністрів за 1657 - 1812 рр. (зокрема, про надання і підтвердження пільг ніжинським грекам). Є повідомлення про малоросійського генерал-губернатора Я.І. Лобанова-Ростовського і бурмістра Грецького ніжинського магістрату С.К. Бубу.	бл. 1812	5	

В даний опис внесено 3 (три) справи.

Начальник відділу

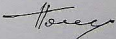

О.Б. Вовк

Архівіст I категорії

О.І. Безлібна

Зав. сектора наукового
опрацювання давніх актів

О.Г. Полегайлов

Порядковий номер	Діловодний номер	ЗАГОЛОВОК СПРАВИ	Дата початку і закінчення (крайні дати)	Кількість аркушів	Значки
1	2	3	4	5	6
4		Недіточий опис, складений у 1951 р.		3	

Внесено до опису на підставі акта № 198 від 18.07.2008 р.

1 (одну) справу під №4.

Всього в опису налічується 4 (чотири) справи.

Начальник відділу *[підпис]* О.Б. Вовк
 Архівіст I категорії *[підпис]* О.І. Безхлібна
18.07. 2008 р.

Протокол ЕПК ЦДІАК України № 4
 від « 18 » 07 2008 р.

ЦДІАК УКРАЇНИ.

ПЕРЕВІРЕНО
 "05" 12 2010 р.

Грив архів К.М. Майорська